

عوامل آلوده گی هوا و راه های حل آن در شهرهای بزرگ افغانستان

ترتیب کننده: محمد جواد (جلالزی)

سال: ۱۳۹۹/۶/۷

امروزه آلوده گی هوا یکی از معضلات اصلی کشورهای جهان تبدیل شده است. آلوده گی هوا به طریقه های گوناگون اثرات زیانباری را در درازمدت و کوتاه مدت به سلامتی انسانها به بار می آورد. همان طور که میدانید هوا یکی از پنج عنصر اصلی برای ادامه حیات انسان ها و سایر حیوانات محسوب میشود. هر فرد بطور اوسط ۲۲۰۰۰ بار تنفس میکند و تقریبا به ۱۵ کیلوگرام هوا در روز نیاز دارد معمولا انسان میتواند ۳ هفته بدون غذا و ۵ روز بدون آب زنده گی کند اما نمیتواند ۵ دقیقه بدون اکسیجن زنده بماند (رضا نوری، ۱۳۹۸). با توجه به افزایش نفوس و گسترش شهرها و افزایش تولید مواد آلوده کننده ، اکثر شهرهای بزرگ آلوده شده اند و این آلوده گی ها به آب، هوا و خاک ها نفوذ کرده و سبب آلوده گی آنها نیز میگردد که نهایتا زنده گی انسان ها را با مشکلات متعدد مواجه میسازد. اگر تعریف مختصری از آلوده گی هوا داشته باشیم میگوییم آلوده گی هوا عبارت از حضور مواد نامطلوب در هوا به مقداری که بتواند اثرات مضر ایجاد کند را گویند. یا به عبارت دیگر هرگاه هر نوع ماده گازی، جامد یا مایعات بخار که در هوای آزاد بخش و باعث آلوده گی هوا و یا ایجاد بوهای نامطبوع گردد بنام آلوده گی هوا یاد میشود. این آلوده گی هوا میتواند برای صحت تمام انسان ها و حیوانات مضر واقع گردد. در چنین شرایطی باید کوشید تا این وضعیت ناخواسته را در راستای استانداردهای محیط زیستی تغییر داده و به حد مجاز رسانید. همان طور که هویدا است داشتن محیط پاک و عاری از امراض آرزوی هر انسان است اما گاهی اوقات بعضی از چالش ها و ضعف های انسانها سبب به وجود آوردن مشکلات محیط زیستی میشود که نهایتا به ضرر انسان ها و حیوانات میشود. متاسفانه کشور عزیز ما افغانستان نیز از دیر زمان با مشکلات محیط زیستی (آب و هوا) دست و پنجه نرم میکند. موجودیت این مشکلات دلایل گوناگونی منجمله عدم مدیریت درست در محیط زیست و عدم همکاری مردم با دولت می باشد. در قسمت مدیریت باید گفت که دولت وظیفه خود را به وجه احسن انجام نداده است و کمبودی های آن بطور واضح برای همه نمایان است. بطور مثال در اکثر شهرهای افغانستان سیستم کانالیسون وجود ندارد، مکان درست و قابل قبول برای دور انداختن کثافات و ذخایره آن وجود ندارد، عدم موجودیت کثافات دانی های استاندارد در سرک های عمومی و سرک های فرعی، عدم موجودیت تیم کاری از طرف شاروالی برای جمع آوری کثافات از درب منازل و داکاکن، نبود جویچه های استاندارد برای خروج آب های شهری، عدم آگاهی مردم در مورد اهمیت محیط زیست و ..... ده ها نوع موضوعات دیگر است که باید از طرف دولت انجام گیرد. در قسمت دوم باید گفت که عدم همکاری، حمایت و تشویق مردم در عرصه محیط زیست نیز سبب آلوده گی محیط میشود. اگر مردم در بخش پاک کاری و حفظ محیط زیست با دولت همکار نباشند بدون شک دولت به تنهایی هیچ گاه نمیتواند از عهده این کار درآید. متاسفانه همان طور که ما و شما هر روز می بینیم بسیاری از شهروندان ما کثافات منازل و یا داکاکن خود را در جای مناسب آن نمیریزند، اگر موترشان سبب تولید دود میشود آن را ترمیم نمیکند، تجارت پیشه های ما فابریکه های خود را در جای درست اعمار نمیکند، بسیاری از مردم در قسمت غرس نهال با دولت همکاری نمیکند، تعداد کمی از مردم شاید در خانه هایشان درخت غرس کنند ولی بسیاری ها این کار را نمیکند، بسیاری از مردم درختان را بشکل غیرقابل قبول قطع میکنند، بسیاری از مردم ساحات سبز و جنگلات خود را از بین برده و خانه آباد میکنند، و به همین قسم ده ها نوع موضوعات دیگر نیز وجود دارد که در کل، تمام این موضوعات سبب آلوده گی آب و هوای ما میگردد. اگر خواسته باشیم منابع آلوده گی هوا را تقسیم بندی کنیم، آنرا به دو دسته تقسیم میکنیم؛ منابع آلوده گی طبیعی و منابع آلوده گی مصنوعی که منابع آلوده گی طبیعی عبارت از طوفان ها، آتش سوزی ها، فوران آتشفشان ها، آزاد شدن گازات

و .....می باشد که در مقایسه با آلوده گی مصنوعی خیلی بیشتر و قابل توجه تر می باشد. دوم منابع آلوده گی مصنوعی عبارت از آلوده گی هایی است که از اثر فعالیت های انسان ها به وجود می آید مانند آلوده گی های خانگی یا کثافات خانگی، آلوده گی های صنعتی مانند فابریکه های تولید مواد کیمیای، فابریکه های کاغذ سازی، نساجی ها، منابع متحرک (وسایط نقلیه مانند موترهای مسابری)، آلوده گی های زراعتی و .....می باشد. همان طور که یاد آور شدیم بر اثر افزایش مواد آلوده کننده در محیط، امراض گوناگون به وجود می آید که میزان خطر این امراض بستگی به مقدار غلظت کثافات (مواد کیمیایی) و همچنان میزان قرار گرفتن افراد در معرض هوای آلوده میشود. بطور مثال با افزایش غلظت کاربن مونواکساید در هوا فرد سبب سردردی شدید و سرگنگسی میشود که اگر این گاز در فضای بسته باشد سبب مرگ شخص میگردد چون این گاز مانع رسیدن اکسیجن به قلب و مغز میشود. بر علاوه کاربن مونواکساید گازات دیگری مانند اکساید گوگرد، تیزاب ها، اکساید های نایتروجن، اوزون اکساید و..... نیز سبب مرگ انسانها میگردد. در کل با داشتن این همه چالش ها ما راه حل ها را نیز داریم که اگر بتوانیم آنها را بطور درست تطبیق نماییم مشکلات را تا حدی کم کرده میتوانیم. این راه حل ها عبارت از نکات ذیل می باشد:

۱= دولت باید موترهای فرسوده را که سبب تولید دود و آلوده گی هوا میشود جمع آوری نماید و به عوض آن به صاحبین موترها دوباره موترهای جدید توضیع نماید و یا هم موترهای فرسوده را خریداری نماید.

۲= دولت باید در هر منطقه سیستم کانالیسون استاندارد ایجاد نماید تا از این طریق بتواند آب های فاضلاب را کنترل و به مکان درست انتقال دهد. با ایجاد کانالیسون ها دیگر نه آبی روی سرک ها جاری میشود و نه بوی بد آن به مشام کسی میرسد بر علاوه میتوان با ذخیره کردن این آب ها، آنها دوباره تصفیه کرد و از آن در سکتور زراعت استفاده کرد.

۳= دولت باید برای فعالیت ها فابریکه ها بعضی قوانین و مقررات وضع نماید. بطور مثال اعمار فابریکه ها (فابریکه کاغذ سازی، فابریکه کلچه بزی و.....) در اماکن دور از شهرها تا سبب ایجاد سروصداها و دود در درون شهرها نگردد بر علاوه باید کیفیت مواد سوختی این فابریکه ها کنترل و ارزیابی گردد.

۴= ایجاد گروپهای کاری منظم در شاروالی برای جمع آوری کثافات از درب منازل و داکاین؛ با این کار، شاروالی هر ولایت میتواند در قسمت جمع آوری کثافات از شهرها رول مهمی را ایفا نماید.

۵= همان طور که واضح است بسیاری از مردم ما وضع اقتصادی خوبی ندارند که در زمستان از گاز بجای ذغال سنگ و چوب استفاده کنند بنا دولت باید نرخ گاز را در مقابل نرخ ذغال سنگ و چوب پایین بیاورد تا مردم بتوانند در ایام زمستان بجای ذغال سنگ و چوب که یکی از عوامل مهم آلوده کننده هوا بشمار میرود، استفاده نمایند.

۶= وضع جریمه های نقدی بالای منازل و داکاین در صورت پخش نمودن کثافات در سرکها، کوچه ها و جویچه ها و بعضی از نکات دیگر مانند افزایش ساحات سبز در شهرها و قریه جات، غرس نهال ها در کوه ها و دامنه کوه ها با ایجاد تراس بندی های منظم و دقیق، ایجاد راهای مناسب برای خروج مواد فاضلابی، کنترل دهاقین در استفاده از مواد کیمیای، کنترل استفاده از خریطه های پلاستیکی، کنترل داکاین فروش ذغال سنگ، کنترل گازات گلخانه ایی، ایجاد کثافات دانی ها در هر کوچه و سرک و برگذاری

کمپاین ها در مراکز آموزشی و اکادمی در مورد محیط زیست سالم، تشویق اطفال به رعایت کردن نکات مهم در مورد محیط زیست، برگذاری ترینگ های خاص برای افرادی که در بخش شاروالی و زراعت فعالیت دارند، ترویج پروسه نهال شانی در دامنه کوه ها، ترویج استفاده از خریطه های کاغذ بجای خریطه های پلاستیکی، گماشتن افراد شایسته در بخش های مهم اداره محیط زیست و.....

تمام این موضوعات باید از طرف دولت با همکاری مردم عملی گردد تا محیطی کاملاً سبز و عاری از مرض داشته باشیم. این را باید بیزیریم تا زمانی که خودمان برای خود دل نسوزانیم اشخاص دیگر هرگز دل نمی سوزانند بنا باید همه ما دست به دست هم داده تا وطن خود را آباد بسازیم. چندی قبل جمله ای را در صفحات اجتماعی خواندم که خیلی برایم مهم و جالب معلوم شد شخصی بنام آرتور ریچارد گفته بود که؛ فقر فرهنگی یعنی در محیط خود کثافات بریزیم و در مقابل آن بی توجه باشیم و در عوض از آن از محیط سبز و گوارای دیگران توصیف کنیم. متأسفانه بلی ما افغان ها واقعا با فقر فرهنگی دچار هستیم. ما و شما شاید به ده ها تن از افراد را دیده باشیم که در وطن خود کثافات را بیجا می اندازد و می گوید که این وطن آباد نمی شود ولی همین که پای این شخص به یکی از کشورهای خارج رسید از تمام قوانین آن به وجه احسن بیروی کرده و همیشه در صفحات اجتماعی خود از محیط سبز کشور خارج توصیف میکند. در اخیر می گویم بیایید دست به دست هم داده و برای آبادانی این وطن تلاش بکنیم.

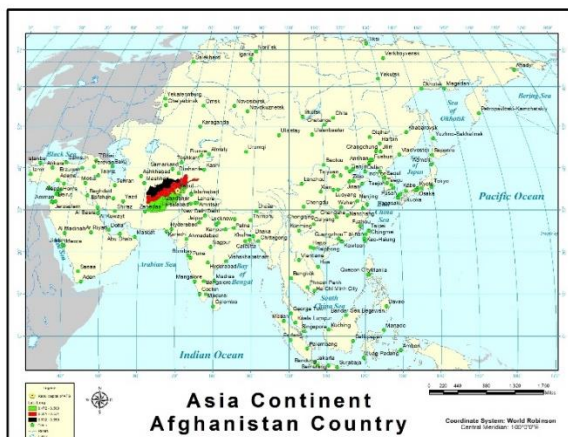
شعار من : محیط ما = صحت ما

تصویر ۲: تولید دود توسط موتوهای فرسوده و خراب

تصویر ۱: تولید دود از فابریکه ها

قاره آسیا، کشور افغانستان

تهیه شده در نرم افزار آرک جی آی اس

ترتیب دهنده: محمد جواد جلالزی کارشناس جی آی اس